

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

849

Vragen van het lid **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *een olievlek bij Farmsum* (ingezonden 19 oktober 2018).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 5 december 2018). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 547.

Vraag 1

Kent u het bericht «Olievlek Farmsum is giftig aardgascondensaat van de NAM»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat er giftige gassen vrij zijn gekomen in Farmsum en dat de NAM de dader is?

Antwoord 2

In de nacht van 2 op 3 oktober 2018 is circa 30 m³ aardgascondensaat van het NAM tankenpark Delfzijl (tankenpark) in het riool gelekt. Hierdoor is op 3 oktober 2018 circa 29 m³ aardgascondensaat in het oppervlaktewater terechtgekomen. Het aardgascondensaat is giftig en bevat met name koolwaterstoffen, zoals pentaan, hexaan, cyclohexaan, benzeen, heptaan, toluen, octaan, ethylbenzeen, xyleen en ook langere koolwaterstoffen. Veel van deze koolwaterstoffen zijn vluchtig en zijn als gas uit het gelekte condensaat verdampt.

Vraag 3

Wat is er precies gebeurd?

¹ <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/199845/Olievlek-Farmsum-is-giftig-aardgascondensaat-van-de-NAM>

Antwoord 3

In mijn brief² aan uw Kamer en tijdens het Algemeen Overleg over mijnbouw op 11 oktober 2018 heb ik aangegeven dat het incident wordt onderzocht door het Openbaar Ministerie, Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de NAM. Op dit moment is wel al duidelijk wat er precies is gebeurd, maar nog niet hoe dit heeft kunnen gebeuren.

In de nacht van 2 op 3 oktober 2018 is circa 30 m³ aardgascondensaat van het NAM tankenpark Delfzijl (tankenpark) in het schoonwaterriool van Farmsum in de gemeente Delfzijl terechtgekomen. De lozing is ontstaan door een combinatie van factoren waardoor verschillende beveiligingen in het drainsysteem van de NAM faalden en het aardgascondensaat in het riool en daarna in het oppervlaktewater is gekomen:

- Door het falen van een pomp en een terugslagklep in een opvangbak is het niveau in deze bak gestegen;
- Doordat ook de reserve pomp niet startte, bleef het niveau stijgen en is een hoog niveau alarm aangesproken;
- Omdat dit alarm niet in een actie resulteerde is de opvangbak overgelopen in een tweede opvangbak, de calamiteitenbak;
- Ook het hoog niveau alarm in deze calamiteitenbak is aangesproken maar resulteerde niet direct in een actie;
- Hierdoor is ook deze tweede bak overgelopen;
- Omdat de overloop van de calamiteitenbak verbonden is met het schoonwaterriool is aardgascondensaat in het riool gestroomd;
- Ruim twee uur nadat het aardgascondensaat in het riool is gaan stromen, is de eerdergenoemde reserve pomp vanuit de controlekamer gestart en daardoor werd het niveau van de tank teruggebracht naar een normaal niveau. Hierdoor is de lozing naar het schoonwaterriool gestopt.

Op aandringen van SodM heeft de NAM de alarmering aangepast. Er moet direct actie worden ondernomen op het moment dat een hoog niveau alarm wordt aangesproken. Daarnaast heeft de NAM een afsluiting geplaatst tussen de opvangbak en het riool. Ook is er nu na kantoortijd een operator op het terrein aanwezig. Deze kan bij een eventueel incident direct ingrijpen.

Ik verwacht dat de lopende onderzoeken duidelijkheid zullen geven over de nadere toedracht, de verantwoordelijkheden en de maatregelen die men zal nemen om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen.

Vraag 4

Is er een incident gemeld bij het Staatstoezicht op de Mijnen?

Antwoord 4

Op 6 oktober 2018 om 20.50 uur heeft de regionale uitvoeringsdienst Groningen bij SodM gemeld dat er sprake was van een aardgascondensaat lekkage in het Duurswold kanaal. Vervolgens heeft SodM op 6 oktober 2018 de NAM gebeld. De NAM heeft SodM op 6 oktober 2018 om 21.48 uur geïnformeerd dat men gestart is met een onderzoek.

Vraag 5

Wat betekent dit voor de veiligheid van de inwoners van Farmsum en Delfzijl?

Antwoord 5

De mate waarin omwonenden zijn blootgesteld aan dampen afkomstig van het gelekte aardgascondensaat is moeilijk nauwkeurig vast te stellen. De brandweer heeft zondag 7 oktober 2018 op enkele locaties benzeen metingen verricht. De gemeten concentratie in de openbare ruimte varieerden van 0,3 ppm tot 20 ppm. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) adviseert actief te communiceren bij een waarde van 30,7 ppm. Dit is de waarde waarbij de luchtconcentratie met grote waarschijnlijkheid door de blootgestelde bevolking als hinderlijk wordt waargenomen, of waarboven lichte gezondheidseffecten mogelijk zijn.

Werknemers van het waterschap, gemeente Delfzijl en de Omgevingsdienst Groningen hebben melding gemaakt van lichamelijke klachten zoals

² Kamerstuk 32 849, nr. 139

hoofdpijn, duizeligheid en last van de ogen. De gemeente Delfzijl heeft besloten om haar medewerkers een preventief bloedonderzoek aan te bieden.

Vraag 6

Dreigen dit soort incidenten vaker voor te komen?

Antwoord 6

Om te voorkomen dat dit soort incidenten zich nogmaals voordoen, heeft SodM het tankenpark onder verscherpt toezicht gesteld. SodM heeft drie extra veiligheidsmaatregelen geëist. Deze zijn direct door de NAM uitgevoerd. Een daarvan betreft het 24 uur per dag bemensen van het tankenpark. Na afronding van het bestuursrechtelijk onderzoek zal besloten worden of deze maatregel permanent van toepassing zal worden.

Op dit moment worden, onafhankelijke van elkaar, twee onderzoeken uitgevoerd namelijk een strafrechtelijk onderzoek door het Openbaar Ministerie en een bestuursrechtelijk onderzoek door SodM. Het doel van het bestuursrechtelijke onderzoek is om de oorzaken van het voorval te achterhalen en daarmee herhaling te voorkomen. Ondertussen heeft het bestuursrechtelijke onderzoek geleid tot aanpassing van het systeem en de operationele procedure van het tankenpark.

Vraag 7

Wordt alle schade op de NAM verhaald?

Antwoord 7

Ja.